

Osman K. AKOL

günün KONULARI

Tarihsel bir belge

Bir olayın tarihsel değer kazanması için, üzerinden 50 yıl geçmesini kabul ederler tarih bilginleri Bugün okuyucularımıza ve o yoldan kamu oyuna sunacağımız bildirimden üstünden, tıstamam 51 yıl, 7 ay ve 3 gün geçmiştir. Yani belge, tarihsel bir nitelik taşımaya hak kazanmıştır.

Bu belge, aydın kesimden ve bürokrat sayılan öğretmenlerin memleket devalarına karşı söz söyleme ve eyleme geçme hazırlıklarını göstermesi bakımından ilginçtir. Daha önce işçilerin bilirdi yayımladıkları ve bu doğrultuda eyleme geçtikleri bilinmektedir. Sunduğumuz bildiri, bürokrat kesimden yükselen ilk eserdir ve Milli Kurtuluş Savaşı döneminde, Sakarya zaferinden sonra, Büyük Taarruza girişilmesinden önce, öğretmen örgütlenmesinin başladığını göstermektedir.

Bildiri, Mustafa Kemal Paşa tarafından Ankara'da kurulan ve Recep Zühtü beyin yönettiği Hakimiyet-i Milliye gazetesinin 22 Haziran 1922 günlü sayısının 2. sayfasında yayımlanmıştır. Bu tarihsel bildiriye, hiç bir yorum yapmadan, yalnız bugünkü dile çevirerek ve ara başlıklar koyarak aynen aşağıda yayımlıyoruz:

TÜRKİYE ÖĞRETMENLERİNE BİLDİRİ

«Kardeşler

Cihan harbinden, dört yıl süren kanlı ve yangınlı dünya vuruşmasından pek derin, sosyal ve ekonomik yaralarla çıkan Türkiye'miz, Mondros bırakışmasının daha mürekkebi kuramadan imza edenler tarafından yitildiğini gördü. Bu antlaşmasının bozulmasını Sevr Antlaşması izledi. Bütün bir Batı Türklüğü kendisini, son yüzyıl uluslararası hukuk tarihinde örneği görülmemiş bir saldırı karşısında buldu. Artık memleketimize hayat ve bağımsızlık hakkı tanınmıyordu.»

MILLİ KURTULUŞ SAVAŞININ BAŞLAMASI

«Tarihini ve bütün bir Türk ta-

alanını savunmadı. Türkiye halkı, özgürlük ve bağımsızlığını, efendiliğini istiyor ve bütün milletler için, aynı efendiliğin tanınmasını diliyorlar.»

TUTSAK ULUSLARA ÖRNEK

«Tarihin büyük ve her gün daha gelişen dönemlerini zafer çanlarıyla süsleyerek gücü ile açan Türk, bugünkü büyük davaya bütün bu mazlumlar dünyasına özgürlük ve bağımsızlık dönemi ni gerçekleştirmeye doğru gidiyor. Türk dünyasının büyük hareketleri, mutlaka evrensel etkiler yapan sonuçlar vermiştir. Bugünün tutsak milletleri de yarının adına tutsaklar dünyasının kurtuluş günleri diyebileceklerdir. Belki Türk tarihine, tutsak insanların sevinç göz yaşları akırtırken nazik elleriyle çelenkler bırakacağı yeni bir bölüm yazacak ve buna bütün milletlerin bağımsızlık ve özgürlük dönemi deneyecektir.

Dünya buraya doğru yürüyor ve Türk, tarihinin bütün aşamalarında olduğu gibi, bugün de yine arkasında yürüyen ezilmiş insan kitlelerinin önünde özgürlük ve bağımsızlığa doğru büyük bir istek, büyük bir inançla gidiyor.

Tarih Türk milletini her gün bu durumda seyretti. Bugün de aynı çehreyi, ülkülerin en büyüğünün, bağımsızlık ve özgürlük ülküsünün peşinde yürürken görüyor.»

EMPERYALİZM CANAVARI

«Cihan savaşından kendisine özgü kahramanlıklar yaratarak daima eğilmeyen bir aklıyla çıkan Batı Türklüğü kendisini, bırakışmanın öncesinde her bucağından buram buram kıvılcımlı dumanlar saçan bir yangın yıkıntısı içinde buldu. Burada emperyalistler eliyle Türklüğün varlığı yanmıyordu. Burası Türklüğün ana vatanı idi. Her yanından masum, hiçkimsenin yükselen bu kara baharı diyor, her elemi unuttu. elini yaralı bağrına bastı, yaşlı gözlerini sildi, silkindi ve ayağa kalktı, geçmiş yüzyıllara baktı, orada tarihin her köşesinden yük-

gürlük savaşları kalıcı ürünler verdi. Napolyon orduları Almanya'yı aldıkları zamanlar, Fichte'nin güzel, düzgün ve coşturucu konuşmaları bir üniversite, bir kül tür hareketi yarattı. Bu fikir hareketi önünde dirilen Almanya'ya, fikir Almanyasına Napolyon orduları kısa bir süre sonra silâhlarını teslim ettiler. Fikir gücünü, karşısında kaleler, kılıçlar, silâhlar kırıldı. Düşman bayrakları, haşmetli taçlar düştü ve teslim oldular. O gün büyük Almanya, özgür ve bağımsız olarak doğdu.

Rusya'da uzun ve sürekli devrimler, kültür ve fikir gücü, bunun temiz ve özveri örneği olan öğretmenler ve aydınlar yaptılar. Milyonlarca insanlardan oluşan ordularıyla Çarlar, zayıf ve güçsüz kaldılar. Kültür ordusu Çarların başlarından taçları alarak halkın başına geçirdi.

Bulgarlar bugünkü varlıklarını Daskal dedikleri öğretmenlerine borçludurlar.»

SAVAŞ VE BİLİM

«Aziz arkadaşlar!

Bugün Türkiye'mizin durumu Almanya'nın çöğendiği günlerdeki görünümünün eşidir. Çarlar, men ilerini bilim ve silâh kurtardı. Silâh; bilimle, algı ve zekâ ile güç bulmaz, bunlardan yön almazsa, tarih gösteriyor ki, kılma zorundadır. Ancak bu ilk güçtür ki Almanya'ya; Göte'lerin, Şiller'lerin, Karl Marks'ların, Bebel'lerin, Hegel'lerin, Fichte'lerin ve daha tümen tümen felsefoları, yazarların, düşünürlerin geliştirdiği uygarlığı, özgürlüğü ve bağımsızlığı sağladı. Bilim hareketinin başında öğretmen kitleleri en onurlu görevi yaptı. Alman Birliği bu emeğin ürünü oldu. Zorbalık örneği Çarların dize geldiği Rus devrimlerinin başında yine öğretmenler yürüyorlardı. Tolstoy, Gorki, Kropotkin, Puşkin gibi büyük adamların ruhunu, Batı bilim ve kültürlerini Ruslara bunlar başlattı.

Bulgar ilerlemesini, bağımsızlığını, özgürlük hayatını yaşatanların en önünde yine ve daima öğretmenler kitlesi bulunuyor.

şen bütün yanlış ve gerçek dışı inanışları devirecek ve bunun yerine doğunun ve batının ulu orta kokuşmuş alışkanlıklarını değil, milli ülküsü ile orantılı yeni müesseselerini kuracaktır.

Bu yenilik mutluluğunu memleketle paylaşmak ve zekâ ve algıya dayalı bir varlık gösterebilmek için tüm öğretmenlerin, birlik olarak yardımları, davayı be nimsesemeleri gereklidir.

Bu gerçeği dile getirdikten sonra, Türkiye'mizin en korkunç bir istibdadın pençesinde oyuncak olduğu günlerde yenilik yolunda, devrim tarihimize pek onurlu ve çok yüksek bir yeri olan Tıbbiye ve Harbiye okullarımız gibi milli müesseselerimizi saygı ve sevgi ile anmak isteriz.»

TÜRK KÖYLÜSÜNÜN HAKKI

«Bütün bir tarihte belki her gün hazin ve karabahtı ağlayan Türk halkı şimdi büyük bir istek ve inançla düşmanlarıyla çarpışırken bilincinin geliştirilmesini, devrimin güçlendirilmesini öğretmenlerinden bekliyor. Öğretmenler harekete geldiği gün bilinc oluşacak, devrim kendisini başarı yolunda temellenmiş bulacaktır.

Gazi başkanımız 1922 yılında Millet Meclisinin yıldönümü gününde yaptığı konuşmasında: Türkiye'nin efendisi ve sahibi köylüdür demişti. Bu sesleniş memleketin devrim saatini çaldı! Bu devrimin yaşaması ve gelişip örgütlenmesiyle, Türkiye, dış düşmanları yenecek, içte yirminci yüzyılın anlamına uygun yeni bir hayat kuracaktır. Yeni doğmağa başlayan bu hayat öğretmenlerin elinde büyüyecek, şimdi yabancı elleriyle bir yığın tı, bir yıkıklık haline dönen, fakat bize büyük tarihin açtığı ve yaşadığı aziz ve kutsal bir ar mağan olan bu güzel ve her zamandan büyük Türkiye'mizin üstüne saadet saçan kanadlarını açacaktır.

Bu kanadlar altında Türkiye, dünyanın yüzyıllarca dinlediği mehterhanesinde, önünde beş bin yıllık bir tarihi anlatan ulu

tuğların süzülme süzülme sallandığı mehterhanesinde yarın, başka bir anlamda, halkın efendiliğini türküsünü çağırarak yürüyecek tir.

SONUÇ

Onursal başkanlığında Mustafa Kemal Paşa bulunan, Öğretmenler Büyük Kongresi'nin toplanmasından önce, Ankara'da bu maksatla kurulmuş ve yöneticileri seçilmiş olan Birlik Geçici Yönetim Kurulu, bütün Türkiye öğretmenlerini birliğe ve örgütlenmeye, milli savaşı destekleme yolunda harekete ve vatanın bu büyük kurtuluş günlerinde fi kîrsel ve bilinçli harekete çağırıyor. Türkiye devrimi öğretmenlerin mesleki örgütlenme ve dayanışmalarıyla kazanılacaktır. İleri..

Aziz meslekdaşlar!

Kültür kürsüleriniz önünde yetişen Türk milletini özgürlük istiyor. Efendi olarak doğan bu millet efendi olarak yaşamak ve böyle ölmek istiyor!.. Bütün dünya haklarını da efendi görmeye istiyor.

Aziz kardaşlar;

Geçen cihan harbinde Türkiye'miz için ölen ve sevine sevine hayatlarını feda eden şehit meslekdaşlarımızı şu anda saygı ile anarken hepimizi, kurtuluş savaşımızın bilimsel savunmasına yeni belirmeğe başlayan Türkiye devrim ve yenileşme savaşında, ki büyük görevimizin başına çağırıyoruz!

Türkiye Öğretmenler Dernekleri Birliği Geçici Yönetim Kurulundan:

Bursa milletvekili Muhittin Baha,

İzmir milletvekili Mahmut Esat,

Malatya milletvekili Cevat Ekonomi Profesörü Vehbi,

Millî Eğitim Bakanlığı Özel İktisat Müdürü Vasif

Öğretmen Sadri

Öğretmen Leman.

Bildiri budur. Ancak hikâyesi burada bitmiyor. Bu hikâyeyi terideki yazılarımızda okuyucularımıza ve genç meslekdaşlarımıza sunmak bizim için bir güzel görev olacaktır.

rihini gözlemlerini önünde gören Türkiye'miz ondan, insanlığın onuru için bir leke olan bu korkunç haksızlığa karşı kutsal kalışma ve ihtilâl ilhamını aldı. Hiç kimsenin ummadığı bir günde insan üstü bir güçle harekete gelen Ba. Türklüğü bugün, eski ve yeni hukuk kurallarının, Tanrısal kitapların bütün milletlere, toplumlara tanıdığı aziz bir hakkı, özgürlük ve bağımsızlık hakkını dünya karşısında tek başına savunmak için cihan tarihinin bütün devirlerine vevale edilen silâhına sarıldı.

O gün bugündür üç yıl oldu Türkiye'li büyük davanın kaza nılması yolunda kanlarını güle güle akıtıyorlar ;her gün bir ez daha amaçlarına doğru yürüyorlar. Bugün memleketimiz bütün bir tarih boyunca karşılaşmadığı büyük bir tehlike, var olmak ya da yok olmak kavgası önünde bulunuyor. Fakat Batı Türklüğü belki tarihin tüm devirlerinde izlediği büyük dava ve ülkünün bu günkü kadar yüksek ve kutsal

seilen küme küme ata seslerini dinledi. Zulme alay edencesine güldü. Özgürlük ve bağımsızlık için yürüdü, yürüyor, büyük, çok parlak bir geleceğe karşı, önüne çıkan her zulü engelini yıkarak ilerliyor.

Bütün bir Türk dünyasının hayat ve ölümü sorunu önünde, bütün bir Türk tarihinin dönüm günlerinde Batı Türklüğünün kültür ve bilim kafasının rolü ne olacaktır? Haksızlıkların en büyüğüne karşı, aziz Türkiye'mizin kurtuluş davasında ona yirminci yüzyıl ülküsünü, hayatın, savaşın anlamını belirleyen bir varlık sessiz durabilir mi? Hayır!

ÖZGÜRLÜK SAVAŞINDA ÖĞRETMEN

«Türkiye öğretmenleri memleketi karşı yapacakları görevin canlı ve kimselidatıcı hareketin en büyük günlerinde bulunuyorlar. Almanya, Rusya, Bulgaristan gibi büyük ve ufak milletlerin yenileşme, bağımsızlık ve öz

BİZİM ÖZELLİĞİMİZ

«Şu veya bu devrimi benimseyecek değiliz. Ancak her memleketin hayati yeteneklerine göre oluşturulan ve bilimsel açılarıdan değişik değerler gösteren bütün bu devrimlerde en önemli etkenlerin, en büyük eğitimcilerin öğretmenler olduğunu belirtmek ve anıtmak istiyoruz.

Türkiye'miz bugün yirminci yüzyılın benimsemelerine uygun bir iç bağımsızlık, bir devrimcilik savaşı içindedir. Ve bu, yaşamak isteyen biz Türklerin durumları bakımından zorunludur. Türk milletini ve bütün Türkiye'li, herkesin teslim olduğu bir günde insan gücünün üstünde bir yetenek, bir özverilikle, bütün zorbalık dünyasına karşı hayat haklarını korumak için baştan başa ayaklandılar. Tarihi tanık tutarak özgürlük ve bağımsızlık yolunda can veriyorlar.

Önümüzde bu uğurda çarpışmış ve kazanmış milletler var. Türk öğretmenlerinin onları anaarak yürüyecekleri gün geldi, çatıştı. Türk tarihi öğretmenlerinden harekete geçmelerini bekliyor. Öğretmenlerinin tümünün harekete geçtiği gündür ki, Türkiye yirminci yüzyıla layık olma hakkını elde edecek, milli devrim ve bağımsızlık savaşı bir kere daha güç bulacak ve yenilmezliğe erişmiş olacaktır.»

DEVİRİMİN SÜREKLİLİĞİ

«Uzun süreler geniş, verimli bir çalışma ile işlemek zorunda kalacağımız bu devrimlerin en önemli amacı, Türkiye'mizin yirminci yüzyılın yaşam koşullarına uygun bir yenileşmesi olacaktır. Çağdaş bir toplum olarak yaşamak isteyen devrimci Türkiye, egemenliğini sürdürmek için, zorunlu olan çağdaş yaşama ve devrimcilik ters düşen, can çek-

GAZETEMİZDE YAYINLANAN İŞKENCE
DOSYASI KİTAP HALİNDE ÇIKTI

İSKENCE

Büyük romancı

YAŞAR KEMAL'ın önsözü ile

İSTEME ADRESİ: Tan Yayınları, Bayındır Sokak
Numara 27/8 Ankara Fiyatı 10 Lira

KULAK, BURUN, BOĞAZ MÜTEHASSISI

Dr. Altan Ozantürk

Ziya Gökalp Caddesi Gökalp Apt. 20-3 Kızılay
MUAYENE: 14.00 - 19.00 TEL: 17 89 95

İst. Lv. A. liği 4 No'lu Sat. Al. Kom.
Bşk. Işığında

1. Müteahhit nam ve hesabına 4 kalem solusyon satın alınacaktır. Tahmini tutarı ilgililerin verecekleri teklif üzerinden olup kesin teminatı ise verilen teklifin yüzde onbeş ile çarpımı olarak hesap edilir.
2. Açık eksiltme ile ihalesi 8/2/1974 günü saat 10.30 da Demirkapıda İstanbul Lv. A. liği 4 No.lu Sat. Al. Kom. Bşk. Işığında yapılacaktır.
3. Evsaf ve şartnamesi Komisyonunda, Ankara ve İzmir Lv. A. liklerinde görülebilir.

FERRUH DOĞAN SERGİ

Hiç bir yerde
yayınlanmamış
yeni karikatürleriyle...

CEM YAYINEVİ

10 lira